

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 314/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2010 prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., B., zastúpenej Advokátskou kanceláriou G., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľ'a a advokáta JUDr. J. G., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 9 Cb 33/2008-240 z 2. júla 2009 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 Cob 146/2009-260 z 21. decembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. apríla 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou G., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. J. G., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 Cb 33/2008-240 z 2. júla 2009 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Cob 146/2009-260 z 21. decembra 2009.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza:

«Spoločnosť M. s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“) sa žalobou podanou na súde dňa 25. 08. 2006 domáhala, aby žalovaný v 1. rade spoločnosť S., s. r. o., so sídlom M., N., IČO: ... a žalovaný v 2. rade spoločnosť N., a. s., so sídlom, D., IČO: ... (ďalej len „žalovaný v 2. rade“) boli zaviazaní na zaplatenie 4.985.949,- Sk s prísl. s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom vedie danú vec pod sp. zn. 9 Cb/33/2008.

Dňa 27. 02. 2009 sa predseda predstavenstva (a jediný člen predstavenstva) žalovaného v 2. rade pán M. D. vzdal svojej funkcie. Pán D. však bol a zrejme stále je zároveň jediným akcionárom žalovaného v 2. rade, pričom prejav vôle vzdať sa funkcie predsedu predstavenstva bol súčasťou jeho rozhodnutia ako jediného akcionára pri výkone pôsobnosti valného zhromaždenia.

Uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č. k. 9 Cb/33/2008-240 zo dňa 2. júla 2009 súd konanie prerušil.

Podľa názoru súdu bolo potrebné rozhodnúť o prerušení konania podľa §109 ods. 1 písm a) O. s. p., pretože žalovaný v 2. rade nemá štatutárny orgán, a teda neexistuje osoba,

ktorá by mohla konať za žalovaného v 2. rade pred súdom, pričom žalovaný v 2. rade nie je ani zastúpený zástupcom s plnomocenstvom pre celé konanie.

Súd ďalej skonštatoval, že len čo odpadne prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, (t. j. len čo orgán žalovaného v 2. rade oprávnený vymenovať štatutárny orgán vymenuje štatutárny orgán žalovaného v 2. rade) súd bude v konaní pokračovať i bez návrhu.

Voči tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie. Sťažovateľ namieta, že súd mohol a mal ustanoviť žalovanému v 2. rade opatrovníka podľa § 29 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd uznesením č. k. 8 Cob/146/2009-260 zo dňa 21. 12. 2009 potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým bolo konanie prerušené.

... Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 Cob/146/2009-260 zo dňa 21. 12. 2009 bolo sťažovateľovi doručené dňa 24. 02. 2010.

Sťažovateľ podal voči uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 Cob/146/2009-260 zo dňa 21. 12. 2009 dovolanie podľa § 237 písm. f) O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky do dnešného dňa nerozhodol o podanom dovolaní

V súvislosti s podaným dovolaním si sťažovateľ na jednej strane uvedomuje zásadu subsidiarity, ktorou sa riadi právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky, na druhej strane však nemôže vylúčiť, že dovolanie proti uzneseniu, ktorým bolo potvrdené uznesenie o prerušení konania, môže byť odmietnuté ako neprípustné, resp. že v takom prípade by mohla uplynúť lehota pre podanie ústavnej sťažnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti... sťažovateľ podáva... túto ústavnú sťažnosť.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu, základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a základné právo sťažovateľa na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 9 Cb/33/2008-240 zo dňa 02. 07. 2009 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 Cob/146/2009-260 zo dňa 21. 12. 2009 porušené bolo.

Krajský súd v Trenčíne a Okresný súd Nové Mesto nad Váhom sú každý vo výške jednej polovice povinní nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia (ktorých výška ku dňu podania sťažnosti predstavuje 303,31 €).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo keď preskúmanie označeného postupu (rozhodnutia orgánu štátu) v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo

slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05).

1. Sťažovateľka okrem iného namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu č. k. 9 Cb/33/2008-240.

Ústavný súd uvádza, že podľa ústavy je systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Z toho vyplýva, že ústavný súd zásadne nemá právomoc rozhodovať o návrhoch, o ktorých je oprávnený podľa platných právnych predpisov rozhodovať iný (všeobecný) súd.

Z uvedených dôvodov ústavný súd uzavrel, že vo veci sťažovateľky je tu ešte iný súd (čl. 127 ods. 1 ústavy), ktorý je oprávnený a povinný rozhodovať o tom, či došlo alebo nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to tvrdí v sťažnosti.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala proti v sťažnosti namietanému uzneseniu okresného súdu č. k. 9 Cb/33/2008-240 z 2. júla 2009 riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd nezistil žiadny ústavný dôvod na to, aby sa v tejto veci neriadil princípom subsidiarity svojej právomoci, ktorý je ustanovený v čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto aplikujúc tento článok ústavy a § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. Sťažovateľka ďalej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 8 Cob/146/2009-260 z 21. decembra 2009.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu konať vo veci. K jeho porušeniu by mohlo dôjsť iba v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Článok 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je prvotným východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany zaručenej ústavou v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

Ústavný súd zohľadňujúc svoju doterajšiu judikatúru pripomína, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a uplatňovania s ústavou, respektíve s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov len v prípade, ak v konaní, ktoré predchádzalo ich vydaniu, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo svojvoľné, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 82/04).

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých

orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus ultima ratio, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity je okrem iného aj odrazom princípu minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovateľka podala vo svojej veci dovolanie ešte predtým (t. j. 24. marca 2010), ako podala sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (26. apríla 2010). V okolnostiach daného prípadu tak sťažovateľka podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvorila stav, keď by o jej veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu [Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací a ústavný súd], čo v podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, nie je ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na to, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľky predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné.

Ústavný súd sa v ostatnom období aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) odklonil od svojej predchádzajúcej judikatúry a v súčasnosti vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolanie) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti vecí zjavne vylučujú. Preto nie je odôvodnené, aby sťažovateľ v prípade, ak podal dovolanie, zároveň podal aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu tiež rozsudok ESĽP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou sťažovateľky pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to viesť k predĺženiu konania o sťažnosti a navádzalo by to potenciálnych sťažovateľov k obdobnému postupu, aký zvolila v danom prípade sťažovateľka, t. j. k paralelnému podávaniu sťažnosti ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Z týchto dôvodov sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratione temporis* ju v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 8 Cob/146/2009-260 z 21. decembra 2009, po predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

3. Nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že ak sťažovateľka namietala aj porušenie svojho základného práva na konanie bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súvislosti s chybným procesným postupom všeobecných

súdov, okresného súdu i krajského súdu v označených konaniach, ústavný súd bude môcť posúdiť prípadné porušenie týchto práv sťažovateľky v závislosti od výsledkov dovolacieho konania, t. j. podľa toho, ako sa najvyšší súd vysporiada s dovolaním sťažovateľky a aký právny názor k prerušeniu konania zaujme.

Pretože sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa s ním ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2010